

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand

กุลจิรา จันลาวงศ์* สุวรรณ หวังเจริญเดช² และวราพร เปรมพานิชย์นุกุล³

Kulira Chanlawong* Suwan Wangcharoendate² and Varaporn Prempanichnukul³

คณะบัญชีและการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Mahasarakham Business School, Mahasarakham University, Thailand

E-mail: Chanlawong.k@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-1113-2731>

E-mail: suwan.w@acc.msu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7571-7055>

E-mail: varaporn@msu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7416-5164>

Received 06/07/2023

Revised 11/07/2023

Accepted 15/07/2023

บทคัดย่อ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดยุคเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลขนาดใหญ่และซอฟต์แวร์อัจฉริยะ ซึ่งวิชาชีพบัญชีเป็นวิชาชีพที่กำลังเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาล ส่งผลให้มาตรฐานทางการสอบบัญชีมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงต้องมีการปรับตัว เพิ่มความสามารถให้ตอบโจทย์ความต้องการของโลกธุรกิจที่เปลี่ยนไป ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย 3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย 4) เพื่อทดสอบผลกระทบของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย และ 5) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอบบัญชี จำนวนกิจการที่รับตรวจสอบในแต่ละปี จำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ตั้ง แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา

[33]

Citation:

กุลจิรา จันลาวงศ์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชย์นุกุล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

ประสบการณ์ในการสอบบัญชี จำนวนกิจการที่รับตรวจสอบในแต่ละปี และจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ตั้ง พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอบบัญชี จำนวนกิจการที่รับตรวจสอบในแต่ละปี และจำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ตั้งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า 1) ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย 2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์ผลกระทบของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย พบว่าความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีมีผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ โดยผลเชิงบวกในด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ และด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความฉลาดทางวิชาชีพ; คุณภาพการสอบบัญชี; ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

Abstract

The advancement of technology has resulted in an economy driven by big data and intelligent software for the accountants is a profession that is facing enormous changes. As a result, auditing standards have changed. Accountants therefore have to adjust and increase capabilities to meet the needs of the changing business world. Thus, this research has the objectives 1) to study the Accounting Profession Intelligence of Certified Public Accountants in Thailand 2) to study the Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand 3) to test the relationship between accounting profession intelligence and audit quality of Certified Public Accountants in Thailand; 4) to test the impact of accounting profession intelligence on audit quality of Certified Public Accountants in Thailand; and 5) to compare accounting profession intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand with gender, age, education level auditing experience number of businesses audited each year the number of hours trained in auditing or other related fields and the location is different; The samples number of 144 people. The questionnaire was employed as the research tool and statistics adopted for data analysis were comprised of frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple correlation analysis, and multiple regression analysis. The study revealed

[34]

Citation:

กุลจิรา จันลาวงค์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชย์นุกูล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

these results: Certified Public Accountants in Thailand agreed with hanging Accounting Profession Intelligence and audit quality. Overall, each aspect was at a high level. In a comparison of professional accounting intelligence and audit quality of certified public accountants in Thailand classified by gender, age, education level, auditing experience number of businesses audited each year, and the number of hours trained in auditing or other related fields, there were no differences in. opinions about the intelligence of professional accounting and the quality of auditing overall. When considering each aspect, it was found that they were not different. From the correlation and effects analysis, it was found that accounting professional intelligence was positively correlated with the auditing quality of certified public accountants in Thailand; Accounting Professions on Auditing Quality of Certified Public Accountants in Thailand found that Accounting Professional Intelligence affected the Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. statistically significant at the $<.05$ level by the result of creative quotient visionary intelligence Experience Intelligence and technical intelligence and ethics, respectively.

Keywords: Professional Intelligence; Audit Quality; Certified Public Accountant

บทนำ

ในปัจจุบันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างธุรกิจ ทำให้ความต้องการทรัพยากรบุคคลในหลายตำแหน่งถูกลดบทบาทความสำคัญลง หรือต้องปรับเปลี่ยนความสามารถให้ตอบโจทย์ความต้องการของโลกธุรกิจที่เปลี่ยนไป (ธนิศร์ วินิจสร, 2563) ซึ่งเป็นไปตามกฎของมัวร์ (Moore 's Law) ที่กล่าวไว้ว่าในปี 2015 จนถึง 2020 จะพบกับปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลอย่างแท้จริง นอกจากนี้ จะเป็นยุคเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลขนาดใหญ่และซอฟต์แวร์อันชาญฉลาด (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 2562: 15) ทำให้รูปแบบธุรกิจมีซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลให้มาตรฐานทางการสอบบัญชีมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงต้องมีการปรับตัว ติดตาม และปรับปรุงการทํางานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทันกระแสของยุคดิจิทัล (ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ, 2562: 4) ดังนั้นผู้สอบบัญชีจึงต้องมีการปรับตัวให้เป็นบุคคลที่มีความฉลาดเท่าทันกับสถานการณ์ มีความฉลาดที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องของการปฏิบัติงานด้วยความเป็นอิสระตั้งอยู่บนพื้นฐานของจรรยาบรรณ และพร้อมที่จะปรับตัวให้เป็นผู้สอบบัญชีสำหรับยุคดิจิทัลได้ ซึ่งความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ อีกทั้งยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชี ภายใต้เศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

[35]

Citation:

กุลจิรา จันลาวงค์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชญกุล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Professional Intelligence) คือ ศักยภาพเฉพาะตัวที่มีกระบวนการความคิดที่เหนือกว่าปกติ แสดงถึงการมีปัญญาที่เฉียบแหลมในการประยุกต์ความรู้ทางด้านการตรวจสอบบัญชีมาใช้ในการจัดการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างเหมาะสมและฉับไว มีไหวพริบในการเลือกตรวจสอบหลักฐานที่คาดว่าจะมีความเสี่ยงอันเป็นสาระสำคัญ ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างรวดเร็วและเกิดคุณภาพในการสอบบัญชี อีกทั้งการมีความฉลาดทางวิชาชีพจะช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบบัญชีเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งตัวชี้วัดของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีประกอบด้วย 1) ด้านความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence) 2) ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Intelligence) 3) ด้านความฉลาดทางเทคโนโลยี (Digital Intelligence) 4) ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) 5) ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ (Vision Intelligence) 6) ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ (Experience Intelligence) 7) ด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม (Technical and Ethical Competencies Intelligence) (The Association of Chartered Certified Accountants : ACCA, 2016: เว็บไซต์) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เกิดคุณภาพการสอบบัญชี อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับงบการเงิน เป็นประโยชน์ให้กับผู้ลงทุนในการตัดสินใจ ดังนั้นผู้สอบบัญชีจึงต้องเพิ่มความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีเพื่อก้าวทันกับยุคเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะต้องวางแผนสำหรับสิ่งที่คาดเดาได้และคาดเดาไม่ได้เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงาน สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเพื่อจะสามารถผลิตรายงานทางการเงินให้มีคุณภาพการสอบบัญชีมากที่สุด

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) เป็นอีกหนึ่งความสำคัญในการแสดงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในการรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ถูกต้อง หลักฐานจะต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมีเหตุผลในการพิจารณาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันตามเวลาที่ต้องการ สามารถตรวจพบถึงการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง และแสดงความเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชีอย่างถูกต้อง ปราศจากข้อผิดพลาดใด ๆ ที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน โดยในการประเมินคุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย 1) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) 2) ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) 3) ด้านความชัดเจน (Clearness) 4) ด้านความรัดกุม (Conciseness) 5) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creation) 6) ด้านความครบถ้วน (Completion) และ 7) ด้านความทันกาล (Timeliness) (อุษณา ภัทรมนตรี, 2558: 3-4) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า คุณภาพการสอบบัญชีจะเกิดขึ้นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีแต่ละคนที่มีความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีแตกต่างกัน ผู้สอบบัญชีที่มีความฉลาดทางวิชาชีพ จะสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างหลักแหลม มีไหวพริบ ปฏิภาณในการตรวจสอบเพื่อให้พบข้อผิดพลาด และสามารถวินิจฉัย ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเที่ยงธรรม ทำให้การปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองงบการเงินมีความถูกต้องแม่นยำ ลดข้อผิดพลาดในการแสดงความคิดเห็นในงบการเงินได้ รวมถึงสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนกระชับง่ายต่อการเข้าใจ การรายงานการตรวจสอบข้อเสนอมากกว่าการนำเสนอข้อบกพร่องของธุรกิจ บริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่มีความซับซ้อนได้อย่างชาญฉลาด และมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ สามารถวางแผน

และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจได้ ก็ถือเป็นสิ่งสำคัญอันจะนำมาซึ่งการสร้าง ความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้งบการเงิน

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountants : CPAs) เป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบ บัญชีจากสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีใบอนุญาตที่ยังไม่ขาดอายุ มิได้ถูกพักใช้หรือเพิกถอน โดยมี หน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและรวบรวมหลักฐานสำคัญ สามารถวินิจฉัยและรายงานอย่างมีจรรยาบรรณ วิชาชีพ เพื่อแสดงความคิดเห็นว่างบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นมีความถูกต้องตามหลักบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปไว้ ในรายงานการสอบบัญชี (ศรัณญา บุญขวัญ, 2560: 4) ซึ่งผู้สอบบัญชีถือเป็นส่วนที่สำคัญต่อธุรกิจ เป็นผู้ ที่สามารถสร้างความมั่นใจในงบการเงินทำให้จัดสรรงบประมาณต่าง ๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถ นำผลการตรวจสอบบัญชีมาปรับปรุงการดำเนินงานของธุรกิจได้ ผู้สอบบัญชีจึงต้องมีความฉลาดในวิชาชีพใน หลาย ๆ ด้าน เพราะงานสอบบัญชีเป็นงานที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญ ต้องใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบหลักฐาน ทางการบัญชีต่าง ๆ ที่นักบัญชีของธุรกิจได้จัดทำขึ้นว่าเป็นไปตามหลักบัญชีที่รับรองทั่วไปภายใต้ความเที่ยง ธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นอิสระในการตรวจสอบ (วิไลวรรณ โพนศิริ, 2562: 127) ดังนั้น หากผู้สอบ บัญชีมีความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีจะทำให้สามารถปรับใช้มาตรฐานทางการสอบบัญชีให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผนวิธีการสอบบัญชีอย่างละเอียด รอบคอบ มีไหวพริบในการ ตัดสินปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมถึงปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชีได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทาง วิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบ ว่า ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอบบัญชี หรือไม่ อย่างไร โดยทำการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางใน การสร้างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อคุณภาพการสอบบัญชีตรวจสอบภายใต้การ เปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
4. เพื่อทดสอบผลกระทบของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย
5. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอบบัญชี จำนวนกิจการที่รับตรวจสอบในแต่ละปี จำนวนชั่วโมงที่เข้ารับ การฝึกอบรมด้านการสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ตั้ง แตกต่างกัน

[37]

Citation:

กุลจิรา จันลาวงค์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชญกุล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

6. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอบบัญชี จำนวนกิจการที่รับตรวจสอบในแต่ละปี จำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ตั้ง แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี

การที่ผู้สอบบัญชีจะสามารถปฏิบัติงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีที่สิ้นสุดนี้ นอกจากความรู้ทางด้านตรวจสอบบัญชีซึ่งไม่เพียงพอผู้สอบบัญชียังต้องมีความฉลาด เพื่อปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีอุปสรรคก็จะสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างฉับไว ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยพัฒนากระบวนการทำงานและทดแทนงานของนักบัญชีได้มากขึ้น นักบัญชียุคใหม่จึงต้องพัฒนาความสามารถของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของวิชาชีพบัญชี นักบัญชียุคใหม่จำเป็นต้องมีความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทางการบัญชีให้สูงขึ้น และสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพได้อย่างยั่งยืน (วรพรรณ รัตนทรงธรรม, 2564) ดังนั้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการนำแนวคิดขององค์กรวิชาชีพทางด้านบัญชีจากประเทศอังกฤษ ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดความฉลาดของนักบัญชีที่ต้องการในอนาคต มาเป็นในการประยุกต์ใช้ในงานวิจัย (The Association of Chartered Certified Accountants : ACCA, 2016b: เว็บไซต์) ประกอบด้วย 1.ด้านความฉลาดทางสติปัญญา 2.ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ 3.ด้านความฉลาดทางเทคโนโลยี 4.ด้านความฉลาดทางอารมณ์ 5.ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ 6.ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ และ 7.ด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม

คุณภาพการสอบบัญชี

คุณภาพการสอบบัญชีเป็นผลลัพธ์ในการสอบบัญชี ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอบบัญชีและผู้ใช้งบการเงินมุ่งหวังให้เกิดขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่การงบการเงิน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงข้อมูลผลการดำเนินงานของธุรกิจที่มีประสิทธิภาพและใช้ตัดสินใจในการลงทุนได้ หากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตปฏิบัติงานตรวจสอบให้มีคุณภาพจะทำให้ผู้สอบบัญชีเป็นที่ยอมรับและช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดข้อผิดพลาดจากการตรวจสอบที่จะส่งผลกระทบต่อตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวม (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560a: เว็บไซต์) ดังนั้น คุณภาพการสอบบัญชี จึงถือเป็นเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีของธุรกิจเพื่อให้ได้รายงานการตรวจสอบบัญชีที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านงบการเงิน นอกจากนี้จะต้องมีการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า สำนักงานและบุคลากรปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาชีพและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรายงานที่ออกโดยสำนักงานหรือผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้สอบบัญชีประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างยิ่งจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการนำแนวคิดของ อุษณา ภัทรมนตรี (2558: 3-4)

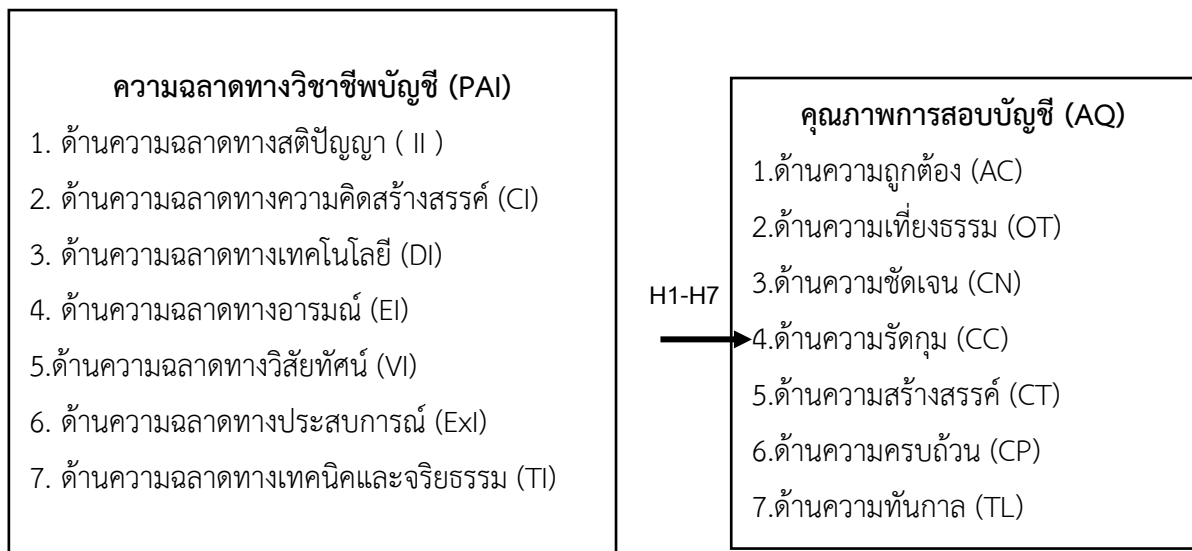
ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดคุณภาพการสอบบัญชี ซึ่งประกอบด้วย 1.ด้านความถูกต้อง 2.ด้านความเที่ยงธรรม 3.ด้านความชัดเจน 4.ด้านความรัดกุม 5.ด้านความสร้างสรรค์ 6.ด้านความครบถ้วน และ 7.ด้านความทันกาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ 1)องค์ประกอบของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของ The Association of Chartered Certified Accountants : ACCA (2016: เว็บไซต์) และ 2) องค์ประกอบของคุณภาพการสอบบัญชีของ อุษณา ภัทรมนตรี (2558: 12-3 - 12-4) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อตอบคำถามของการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 1,973 คน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563a: เว็บไซต์) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยที่เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 322 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเทียบเคียงตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan Krejcie and Morgan อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2560: 45-49) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

[39]

Citation:

กุลจิรา จันลาวงค์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชญกุล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale)

โดยแบบสอบถามได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.355 - 0.947 และคุณภาพการสอบบัญชี มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.369 - 0.891 และค่าความเชื่อมั่นของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี อยู่ระหว่าง 0.704 - 0.795 และคุณภาพการสอบ อยู่ระหว่าง 0.705 - 0.789

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 322 คน

2.ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางไปรษณีย์ จำนวน 322 ชุด พร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3.ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 144 ชุด เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้ว โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (3) การเปรียบเทียบความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอบบัญชี จำนวนกิจการที่รับตรวจสอบในแต่ละปี จำนวนชั่วโมงที่เข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอบบัญชีหรือด้านอื่น ๆ ที่

.....

เกี่ยวข้องและที่ตั้ง แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ (Multivariate Analysis of Variance : MANOVA) (4) การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน (n=144)

ด้านที่	ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ความฉลาดทางสติปัญญา	4.09	0.35	มาก
2	ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์	4.11	0.31	มาก
3	ความฉลาดทางเทคโนโลยี	4.06	0.47	มาก
4	ความฉลาดทางอารมณ์	4.18	0.37	มาก
5	ความฉลาดทางวิสัยทัศน์	4.07	0.50	มาก
6	ความฉลาดทางประสบการณ์	4.06	0.33	มาก
7	ความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม	4.22	0.37	มาก
รวม		4.11	0.22	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมาคือ ความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{x} = 4.18$) ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.11$) ความฉลาดทางสติปัญญา ($\bar{x} = 4.09$) ความฉลาดทางวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.07$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความฉลาดทางเทคโนโลยี และความฉลาดทางประสบการณ์ ($\bar{x} = 4.06$)

2. ผลการวิเคราะห์คุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้านของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน (n=144)

ด้านที่	คุณภาพการสอบบัญชี	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ความถูกต้อง	4.17	0.40	มาก
2	ความเที่ยงธรรม	4.33	0.52	มาก
3	ความชัดเจน	4.38	0.48	มาก
4	ความรัดกุม	4.25	0.59	มาก
5	ความสร้างสรรค์	4.18	0.46	มาก
6	ความครบถ้วน	4.09	0.49	มาก
7	ความทันกาล	4.22	0.38	มาก
รวม		4.23	0.31	มาก

จากตาราง 2 พบว่า คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความชัดเจน ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือ ความเที่ยงธรรม ($\bar{x} = 4.33$) ความรัดกุม ($\bar{x} = 4.25$) ความทันกาล ($\bar{x} = 4.22$) ความสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.18$) ความถูกต้อง ($\bar{x} = 4.17$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความครบถ้วน ($\bar{x} = 4.09$)

3. ผลการวิเคราะห์สัมพันธภาพของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์สัมพันธภาพของความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตัวแปร	AQ	II	CI	DI	EI	VI	ExI	TI	VIFs
$\bar{x}$	4.23	4.09	4.11	4.06	4.18	4.07	4.06	4.22	
S.D.	0.31	0.35	0.31	0.47	0.37	0.50	0.33	0.37	
AQ	1	0.115	0.131	0.362*	0.353*	0.779*	0.716*	0.520*	
II		1	0.188	0.156	0.104	0.167	0.141	0.152	1.047

[42]

Citation:

กุลจิรา จันลาวงค์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชญกุล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

ตัวแปร	AQ	II	CI	DI	EI	VI	ExI	TI	VIFs
CI			1	0.143	0.123	0.111	0.132	0.118	1.038
DI				1	0.191	0.420*	0.573*	0.181	1.827
EI					1	0.431*	0.383*	0.293	1.490
VI						1	0.859*	0.503*	5.046
ExI							1	0.324*	5.320
TI								1	1.470

จากตาราง 3 พบว่า ความคลาดทางวิชาชีพบัญชีแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ ความคลาดทางวิชาชีพบัญชี มีค่าตั้งแต่ 1.038 – 5.320 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่เกิดปัญหา และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 Multicollinearity

4. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ตาราง 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย

ความคลาดทางวิชาชีพบัญชี	คุณภาพการสอบบัญชี โดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.796	0.379	2.098*	0.038
1. ด้านความคลาดทางสติปัญญา (II)	0.030	0.045	0.663	0.509
2. ด้านความคลาดทางความคิดสร้างสรรค์ (CI)	0.124	0.050	2.467*	0.015
3. ด้านความคลาดทางเทคโนโลยี (DI)	0.013	0.044	0.305	0.761
4. ด้านความคลาดทางอารมณ์ (EI)	0.010	0.050	-0.193	0.843
5. ด้านความคลาดทางวิสัยทัศน์ (VI)	0.229	0.070	4.285*	<0.0001
6. ด้านความคลาดทางประสบการณ์ (ExI)	0.212	0.107	1.985*	0.049
7. ด้านความคลาดทางเทคนิคและจริยธรรม (TI)	0.168	0.051	3.309*	0.001

F = 38.289, p < 0.0001, Adjusted R² = 0.646

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

[43]

Citation:

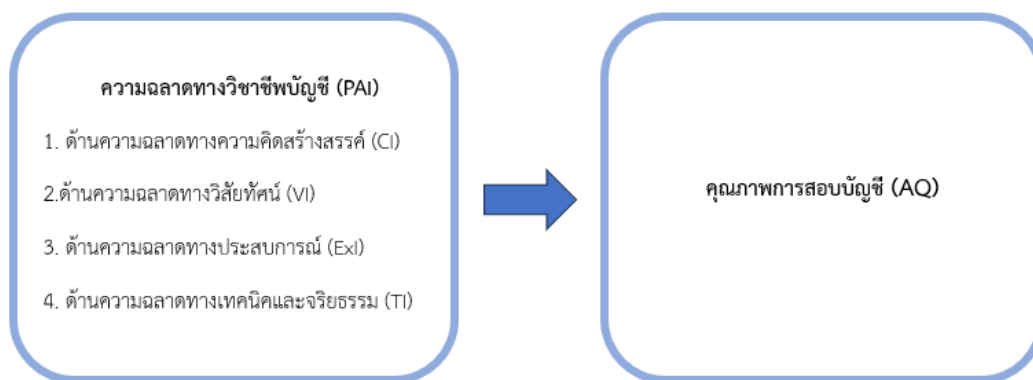
กุลจิรา จันลาวงค์ สุวรรณ หวังเจริญเดช และวราพร เปรมพานิชย์นุกูล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (5), 33-48

Chanlawong, K., Wangcharoendate, S., & Prempanichnukul, V. (2023). Relationships Between Accounting Professional Intelligence and Audit Quality of Certified Public Accountants in Thailand. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (5), 33-48; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.238>

จากตาราง 4 พบว่า ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ (CI) ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ (VI) ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ (ExI) และด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม (TI) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ และด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี

แผนภาพ 2 สรุปและสังเคราะห์ผลการวิจัย

จากแผนภาพ 1 สรุปได้ว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ และด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม จะสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เกิดคุณภาพการสอบบัญชี ใช้วิธีการสอบบัญชีที่เหมาะสมกับงานสอบบัญชีในเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างชาญฉลาด เพื่อรองรับการตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบที่เปลี่ยนแปลงไปตามโลกดิจิทัลอยู่เสมอ และแสวงหาความรู้เพื่อเรียนรู้เท่าทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน กำหนดทิศทางการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย พร้อมกับการปรับปรุงการบริการงานสอบบัญชีให้เหมาะสมและเกิดคุณภาพการสอบบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพการสอบบัญชีให้มีมาตรฐานที่มีคุณภาพอยู่เสมอ

อภิปรายผล

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความฉลาดทางวิชาชีพบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความฉลาดทางสติปัญญา ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความฉลาดทางเทคโนโลยี ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ และด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ปะจันทะสี (2559: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการสอบบัญชีสมัยใหม่ ด้านความรู้ทางการสอบบัญชี ด้านการมีไหวพริบและปฏิภาณ ด้านความเป็นอิสระในการสอบบัญชี และด้านการควบคุมอารมณ์ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจึงต้องมีการปรับตัวให้เป็นบุคคลที่มีความฉลาดเท่าทันกับสถานการณ์ มีความฉลาดที่หลากหลาย ทั้งในเรื่องของการปฏิบัติงานด้วยความเป็นอิสระตั้งอยู่บนพื้นฐานของจรรยาบรรณ และพร้อมที่จะปรับตัวให้เป็นผู้สอบบัญชีสำหรับยุคดิจิทัลได้

2. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน ด้านความรัดกุม ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความครบถ้วน และด้านความทันกาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณนิภา อุ่นคำ (2557: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ โดยรวม ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจนด้านความกะทัดรัด ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล อยู่ในระดับมาก เนื่องจากรายงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจ

3. ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความถูกต้อง ด้านความชัดเจน และด้านความทันกาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กะลินทิพย์ ฮกอิน (2560: บทคัดย่อ) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชี ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความยืดหยุ่น ส่งผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการสอบบัญชี ซึ่งยังปัจจุบันธุรกิจมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น ผู้สอบบัญชีจะต้องแก้ไขปัญหาด้วยวิธีเดิมมักจะใช้ไม่ได้ผล ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญในการตีขอบเขตความคิด ให้ออกไปจากเดิม จนสามารถแก้ไขปัญหาและพบแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดีขึ้นในอนาคต ซึ่งนั่นย่อมทำให้ประสิทธิภาพในการสอบบัญชีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

4. ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางวิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความชัดเจน ด้านความรัดกุม ด้านความสร้างสรรค์ และด้านความครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณนิภา อุ่นคำ (2557: บทคัดย่อ) พบว่า 1) การปฏิบัติงานสอบบัญชีเชิงรุก ด้านการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม 2) การปฏิบัติงานสอบบัญชีเชิงรุก ด้านการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความชัดเจน และ ด้านความกะทัดรัด 3) การปฏิบัติงานสอบบัญชีเชิงรุก ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชี แบบบูรณาการ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล และ 4) การ

ปฏิบัติงานสอบบัญชีเชิงรุก ด้านการใช้วิจารณ์ญาณในการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจนด้านความกะทัดรัด ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล ดังนั้น การที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ปฏิบัติงานสอบบัญชีโดยมุ่งเน้นถึงเหตุการณ์ในอนาคต มีการวางแผนวิธีการสอบบัญชีล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบ เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาหรือโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมไปถึงมีการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพจะนำไปสู่คุณภาพการสอบบัญชีทำให้รายงานของผู้สอบบัญชีมีความเชื่อถือได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจ

5.ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางประสบการณ์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความรัดกุม และด้านความครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sari และ Susanto (2018: 749) พบว่า ประสบการณ์มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพการตรวจสอบ ซึ่งหมายความว่าผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์มากขึ้นจะสามารถผลิตคุณภาพการตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงยืนยันได้ว่าคุณภาพการตรวจสอบจะขึ้นอยู่กับความสามารถด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี ดังนั้นผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องปรับปรุงความสามารถโดยการเพิ่มพูนความรู้ ใช้ประสบการณ์ในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสามารถตรวจสอบหาความผิดปกติในการดำเนินงานของธุรกิจ ส่งผลให้เกิดคุณภาพการตรวจสอบ

6.ความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความสร้างสรรค์ และด้านความครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐญา เสียวครบุรี (2562: บทคัดย่อ) พบว่า 1) เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต ด้านเทคนิคการสัมภาษณ์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความสร้างสรรค์ และด้านความทันกาล 2) เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต ด้านเทคนิคการรวบรวมข้อมูล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน ด้านความรัดกุม ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความครบถ้วน และด้านความทันกาล 3) เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต ด้านการใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์เพื่อการสอบสวน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี ด้านความครบถ้วน สรุปได้ว่า เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อ คุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย จึงควรให้ความสำคัญและนำข้อสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาเทคนิคการตรวจสอบการทุจริต เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบงบการเงิน และความทันกาลในการนำเสนอรายงานผู้สอบบัญชี และเสริมสร้างคุณภาพการสอบบัญชี เพื่อให้รายงานของผู้สอบบัญชีมีคุณภาพน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากผู้ใช้งบการเงินต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรส่งเสริมพัฒนาด้านความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ในด้านความฉลาดทางเทคโนโลยี คือ การเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และโปรแกรมสำเร็จรูปทางการสอบบัญชีได้สอดคล้องกับธุรกิจช่วยให้การสอบบัญชีเกิดความสะดวก รวดเร็ว แม่นยำยิ่งขึ้น

1.2 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการสอบบัญชีด้านความครบถ้วนในการตรวจหาหลักฐานประกอบการตรวจสอบอย่างเพียงพอและหลักฐานดังกล่าวมีครบถ้วนในส่วนของรายละเอียดที่จำเป็นสามารถสร้างความมั่นใจในคุณภาพการตรวจสอบ

1.3 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ควรส่งเสริมพัฒนาความฉลาดทางวิชาชีพบัญชี ด้านความฉลาดทางเทคโนโลยี ด้านความฉลาดทางเทคนิคและจริยธรรม และด้านความฉลาดทางอารมณ์ ตามลำดับ เนื่องจากมีผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางวิชาชีพกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เช่น ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Focus Group) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กะลินทิพย์ ฮกอิน. (2560). ผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชีและความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร. วิทยานิพนธ์บัญชีธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จิราภรณ์ ปะจันทะสี. (2559). ผลกระทบของสมรรถนะการสอบบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อประสิทธิภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชี มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐญา เสียวครบุรี. (2562). ผลกระทบของเทคนิคการตรวจสอบทุจริตที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธนิศร์ วินิจสร. (2563). *ปรับมุมมองส่องโลกดิจิทัล*. Retrieved July 11, 2020 From:

<http://www.tfac.or.th/Article/Detail/123188>.

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ. (2562). แนวโน้มและกระแสการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่สำคัญ. *จดหมายข่าวสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 80(4), 4-18.
- วรพรรณ รัตนทรงธรรม. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุของความฉลาดทางวิชาชีพของนักบัญชียุคใหม่ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชี และความสำเร็จทางการบัญชีที่ยั่งยืนของนักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 19(2), 74-88.
- วรรณนิภา อุ่นคำ. (2557). ผลกระทบของการปฏิบัติงานสอบบัญชีเชิงรุกที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- วิไลวรรณ โพนศิริ. (2562). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 21(1), 127.
- ศรัญญา บุญขวัญ. (2560). ผลกระทบของความพยายามในการสอบบัญชีและความเชี่ยวชาญในการสอบบัญชีที่มีต่อผลลัพธ์ในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.
- เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ. (2562). *เครือข่ายสังคม*. Retrieved July 4, 2020 From: <http://vcharkarn.com/varticle/40698/>.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563a). *CPA 4.0*. Retrieved July 5, 2020 From: <http://www.tfac.or.th/Article/Detail/121345>.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563b). *ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2556*. Retrieved July 4, 2020 From <http://www.tfac.or.th/upload/9414/zquYRn7lwp.pdf>
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2558). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Sari, N. Z. M., & Susanto, A. (2018). The effect of auditor competency and work experience on information systems Audit quality and supply chain (case study: Indonesian Bank). *International Journal of Supply Chain Management*, 7(5), 747-750.
- The Association of Chartered Certified Accountants: ACCA. (2016). *Professional accountants – the future: Drivers of change and future skills*. Retrieved April 20, 2020 From: <https://www.accaglobal.com/an/en/professional-accountants-the-future-report.html>.